

เว ส สั น ด ร ช า ด ก
ต อ น ที่ ๑๔
(เ ตื น ท า ง สู่ เ ข า ว ง ก ต)

ดูก่อนพระนางมัทรี พัสดูอันใดอันหนึ่งที่ฉันให้เธอ
ทั้งทรัพย์อันประกอบด้วยสิริ เงิน ทอง มุกดา ไพฑูรย์ที่มีอยู่
มาก และสิ่งใดที่เธอนำมาแต่พระชนกของเธอ เธอจงเก็บ
สิ่งนั้นไว้ทั้งหมดเธอจงบริจาคทานในท่านผู้มีศีลทั้งหลายตามควร
เพราะที่พึงของสัตว์ทั้งปวงอย่างอื่นยิ่งกว่าบุญกุศลย่อมไม่มี

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๔

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางลัดที่สุด ที่จะทำให้กาย วาจา ใจ ของเราบริสุทธิ์ ถ้ากาย วาจา ใจ ของเรามีความบริสุทธิ์มาก บุญกุศลก็เกิดขึ้นมาก ถ้ามีความบริสุทธิ์น้อย บุญกุศลก็ลดหย่อนลงไป ความบริสุทธิ์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข เป็นสิ่งที่ลั้งสมได้ การเจริญภาวนาทุกวัน เป็นการเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ขึ้นทุกวัน จะทำให้เราเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา และกำลังแสวงหากันอยู่ ดังนั้นเราจึงควรให้ความสำคัญกับการเจริญภาวนา เพื่อให้ชีวิตของเราเข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

พระเวสสันดรโพธิสัตว์ได้กล่าวธรรมภาสิตสอนพระนาง มัทรีไว้ว่า

“ดูก่อนพระนางมัทรี พัสตุนันไดอันหนึ่งที่ฉันให้เธอ ทั้งทรัพย์อันประกอบด้วยสิริ เงิน ทอง มุกดา ไพฑูรย์ที่มีอยู่มาก และสิ่งใดที่เธอนำมาแต่พระชนกของเธอ เธอจงเก็บสิ่งนั้นไว้ทั้งหมด เธอจงบริจาคทานในท่านผู้มีศีลทั้งหลายตามควร เพราะที่พึงของสัตว์ทั้งปวงอย่างอื่นยิ่งกว่าบุญกุศลย่อมไม่มี”

ชาวโลกส่วนใหญ่ปรารถนาจะเป็นผู้รับมากกว่าผู้ให้ การเป็นผู้ให้นั้นยากกว่าการเป็นผู้รับ โดยเฉพาะให้โดยไม่หวัง

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๕

สิ่งใดตอบแทนให้เพื่อยังความสุข และความสำเร็จของบุคคลอื่น ให้เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว นั่นนับเป็นสิ่งที่หาได้ยากในโลก ทว่า พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ต่างดำรงตนบนพื้นฐานของความ เป็นผู้ให้ตลอดมา โดยทั่วไปคนส่วนมากมักมีความตระหนี่ เหนียวแน่นอยู่ในใจ เหมือนยางเหนียวที่ติดเสื้อผ้าหรือวัตถุต่างๆ ยากจะขัดให้หลุดออกได้ง่ายๆ เกิดจากตัวกิเลสคือตัณหาที่ฝัง ติดแน่นอยู่ในกมลสันดาน น้อยคนนักที่จะหาทางขจัดความ ตระหนี่ให้หลุดร่อนออกไปจากใจได้ ตรงกันข้ามกับพระโพธิสัตว์ ผู้ที่สามารถขจัดออกจากใจได้ทุกภพทุกชาติ

บางครั้งความเป็นผู้มีใจกว้างขวางของท่าน กลับเป็น เหตุให้คนส่วนใหญ่ซึ่งยังมีความตระหนี่อยู่มากเดือดเนื้อร้อนใจ แทน เหมือนดังเรื่องของพระเวสสันดร โดยเฉพาะในช่วงที่ท่าน กำลังประสบมรสุมชีวิต เพราะทรงบริจาคมวงคัลหัตถิแก่ พราหมณ์ไป จนต้องถูกขับออกจากเมืองให้ไปอยู่ที่เขาวงกต อย่างไรก็ตามท่านก็ยังยินดีที่จะให้ท่านต่อไป

หลวงพ่อก็ได้เล่าต่อจากครั้งที่แล้ว แม้พระโพธิสัตว์ ทรงรู้ว่า ถูกขับไลให้ไปอยู่ในป่าก็มีได้หัวนไห รุ่งขึ้นของวันใหม่ ท่านได้บริจาคสัตตสทกมหาทาน ด้วยความปิติยินดี เหมือนไม่มี เหตุร้ายใดๆ เกิดขึ้น พวกเทวดาได้แจ้งพระราชานในชมพูทวีป

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๖

ว่า พระเวสสันดรทรงบำเพ็ญมหาทาน และกำลังพระราชทานนางขัตติยกัญญา พวกกษัตริย์จึงเสด็จมาด้วยเทวานุภาพ รับนางขัตติยกัญญาเหล่านั้นไปเป็นมเหสี

*พวกพราหมณ์ แพศย์ ศูทร เป็นต้น ครั้นรับพระราชทานบริจาคนั้นแล้ว ต่างพากันหลีกไป พระเวสสันดรทรงบริจาคลัตตสตกมหาทานตั้งแต่เช้าจนถึงเย็นสมปรารถนาแล้วก็เสด็จกลับพระราชนิเวศน์เพื่อถวายบังคมลาพระชนกพระชนนี พระเวสสันดรได้กราบทูลพระเจ้าลัญชัยว่า “พระองค์โปรดให้หม่อมฉันออกจากเชตุรราชธานี หม่อมฉันขอทูลลาไปเขาวงกตชนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่มีแล้วในอดีต หรือจักมีในอนาคต และเกิดในปัจจุบัน เป็นผู้ไม่อ้อมและข้องอยู่ด้วยกามทั้งหลาย ย่อมไปสู่ยมโลก หม่อมฉันได้บริจาคนั้นด้วยตนเอง ยังชื่อว่าเบียดเบียนตนและคนอื่น จึงต้องนิราศจากแคว้นของตนด้วยความประสงค์ตามคำของชาวสีพี หม่อมฉันต้องไปสละความสุขอยู่ใต้อาสน์ที่เกลื่อนด้วยพาลมฤค มีแรด และเสือเหลือง หม่อมฉันจักบำเพ็ญบุญทั้งหลาย เชิญพระองค์ข้องอยู่ในเปือกตมคือกามเถิด”

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๓

จากนั้นได้ทูลลาพระมารดา และเหล่าพระประยูรญาติทั้งหมดเพื่อออกผนวชเป็นดาบส ฝ่ายพระนางมัทรีก็ขออนุญาตออกบวชด้วย แม้พระเจ้าสุทนต์จะทรงห้ามไว้ เพราะเห็นว่าการดำรงชีวิตอยู่ในป่าเป็นสิ่งที่ทนได้ยาก อีกทั้งพระนางก็ไม่ได้มีความผิดอะไร สมควรที่จะเสวยสุขอยู่ในพระราชวังต่อไป แต่พระนางก็หาเหตุผลที่จะติดตามพระเวสสันดรให้ได้ พระนางตรัสถ้อยคำที่น่ายกย่องชมเชยว่า

“แม่น้ำไม่มีน้ำก็เปล่าประโยชน์ แวนแคว้นไม่มีพระราชาปกครองก็สูญสิ้น สตรีแม้มีพี่น้องตั้ง ๑๐ คน ถ้าเป็นหม้ายก็ขาดสูญ ธงเป็นเครื่องปรากฏแห่งราชรถ ควันเป็นเครื่องปรากฏแห่งไฟ พระราชาเป็นเครื่องปรากฏแห่งแวนแคว้น ภัสดาเป็นเครื่องปรากฏของสตรี ความเป็นหม้ายเป็นอาการตรอมตรมในโลก เพราะฉะนั้นหม่อมฉันจักไปแน่นอน

คราใดเกิดเข็ญใจก็ร่วมทุกข์กับสามีผู้เข็ญใจผู้ถึงทุกข์เมื่อใดมั่งมี มีเกียรติ ก็ร่วมสุขกับสามีผู้มั่งมีในคราวถึงสุข เทวดาและมนุษย์ย่อมสรรเสริญสตรีนั้น เพราะสตรีนั้น ทำกรรมที่ทำได้โดยยาก หม่อมฉันจะนุ่งห่มผ้ากาสาเยาะ ตามเสด็จพระภัสดาไปทุกเมื่อ และหม่อมฉันไม่ปรารถนาแผ่นดินที่ทรงไว้ซึ่งทรัพย์เป็นอันมาก มีสาครเป็นที่สุด เต็มไปด้วยรัตนะต่างๆ แต่พลัดพรากจากบุคคลอันเป็นที่รัก สตรีใดในเมื่อสามีทุกข์ร้อน ก็ยังมัว

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๘

แสวงหาความสุขเพื่อตนเองเท่านั้น ไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของสามี สตรีนั้นช่างใจร้ายจริง ส่วนหม่อมฉันจะทำอย่างนั้นไม่ได้ จะขอติดตามพระสวามีไป จนกว่าชีวิตจะหาไม่”

นี่เป็นสุนทรവാจาของพระนางมัทรีผู้มีความจงรักภักดีต่อพระเวสสันดร ซึ่งเป็นพระสวามีด้วยความจริงใจ นับเป็นแบบอย่างที่ดีของการดำเนินชีวิตของผู้ครองเรือนในทางโลก เป็นสตรีที่น่ายกย่องมาก เมื่อหนุ่มสาวแต่งงานมีคู่ครองแล้ว ต้องมีความจริงใจต่อกันไม่ทอดทิ้งกัน มีสุขทุกข์ร่วมกัน จะได้เป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน เหมือนพระนางมัทรีที่ไม่ทอดทิ้งพระเวสสันดรโพธิสัตว์ นอกจากนี้พระนางยังนำพระโอรสและธิดาทั้งสองไปด้วย พระนางกล่าวยืนยันว่า “หากหม่อมฉันทั้งสองยังมีชีวิตอยู่ ทารกทั้งสองก็จักเป็นสุขเพียงนั้น”

เมื่อพระเวสสันดรอำลาพระประยูรญาติแล้ว ก็ออกเดินทางทันที พระนางผุสดีราชมารดาทรงรู้ว่า พระโอรสมีพระทัยยินดีในการบริจาคเหนือสิ่งอื่นใด จึงให้จัดเกวียนหลายเล่มที่เต็มไปด้วยรัตนะ ๗ ประการ พร้อมด้วยอาภรณ์ต่างๆ มากมายตามไปส่ง ส่วนพระเวสสันดรทรงเปลื้องเครื่องประดับพระราชทานแก่เหล่าชายาจากผู้มาขอถึง ๑๔ ครั้ง ได้พระราชทานสิ่งที่เหลืออยู่จนหมด เมื่อทอดพระเนตรหันกลับมาดู เหตุ

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๒๕

อัศจรรย์มากมายก็บังเกิดขึ้น แผ่นดินก็สะเทือนหวั่นไหว

พระนางมยุตติราชมารดาทรงร้องให้คร่ำครวญด้วยความ
สงสารและคิดถึงพระโอรสมาก ฝ่ายนางสนมของพระเจ้ากรุง-
ส่วยชัยไฉยเสียงคร่ำครวญของพระนางมยุตติเทวี ต่างพากัน
ร้องไห้ รวมทั้งราชบริวาริกานารีทั้งหลายในพระราชนิเวศน์ของ
พระเวสสันดร ต่างพากันร้องไห้ไปตามๆ กัน ขณะที่พระเวส-
สันดรทรงขับรถพระที่นั่งเทียมม้าไป ทรงรับสั่งกับพระนางมัทรีว่า
“ถ้ามีयाจากตามมาข้างหลังก็ให้บอกเราด้วย หากเขาปรารถนา
สิ่งใด เราก็พร้อมที่จะสละให้ทุกอย่าง”

เพียงเดินทางไปได้ไม่นาน ก็มีพราหมณ์ ๔ คน ที่มา
ไม่ทันรับสั่งตตสทกมหาทาน ครั้นรู้ว่าพระเวสสันดรบริจาทาน
และได้ออกนอกพระนครไปแล้ว จึงรีบติดตามมาเพื่อขอม้า ๔ ตัว
เมื่อมาถึง พระเวสสันดรก็ไม่ทำให้พราหมณ์ทั้งสี่ผิดหวัง ได้
พระราชทานม้าทั้ง ๔ ตัว ไปให้แก่พราหมณ์ แล้วพระองค์ทรง
จุ่งมือพระโอรสชาลี ส่วนพระนางมัทรีทรงจุ่งมือพระธิดากัณหา
ออกเดินทางมุ่งหน้าสู่เขาวงกตด้วยความองอาจ ไม่มีความอาลัย
ในราชสมบัติ ที่เคยได้ครอบครองเหล่านั้นเลย

นี่เป็นเรื่องราวการสร้างมหาทานบารมี ที่ต้องพบกับ
อุปสรรคมากมาย แต่พระโพธิสัตว์ถือว่า หนทางสู่ความสุข

เวสสันดรชาดกตอนที่ ๖ (เดินทางสู่เขาวงกต)

๑๓๐

ความบริสุทธิ์หลุดไปสู่อายตณนิพพานได้ใกล้เข้ามาแล้ว จึงไม่ได้
ท้อแท้หรือน้อยใจ กลับมีแต่พลังใจที่เต็มเปี่ยมด้วยมหาปิติที่ได้
สร้างบุญใหญ่ สมกับเป็นนักสร้างบารมีที่แท้จริง เพราะฉะนั้น
เมื่อเราทำความดีใดๆ หากมีอุปสรรคไม่ได้รับการสนับสนุนหรือ
โดนขัดขวางรังแก ขอย้ำได้หมดหวัง หรือหมดกำลังใจ ให้
อดทนสู้ต่อไป เราต้องเป็นผู้มีธาตุแท้ของนักสร้างบารมีอยู่เต็ม
หัวใจ ให้อริขามโนปณิธานให้มั่นคงตลอดไป การสร้างบารมี
ของเราจะได้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์กันทุกๆ คน

